

Національний
банк України

Проміжна скорочена консолідована фінансова звітність

за період, що закінчився 31 березня 2021 року

Зміст

ПРОМІЖНА СКОРОЧЕНА КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ:

Проміжний скорочений консолідований звіт про фінансовий стан	4
Проміжний скорочений консолідований звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід	5
Проміжний скорочений консолідований звіт про зміни у власному капіталі	6
Проміжний скорочений консолідований звіт про рух грошових коштів	7
Примітки до проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності	8
Розділ I. Основа складання фінансової звітності	8
1. Основна діяльність	8
2. Основи облікової політики та складання звітності	9
3. Вплив економічної ситуації на фінансовий стан і результати діяльності Національного банку	11
Розділ II.I. Фінансові інструменти	12
4. Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки	12
Розділ II.II. Фінансові активи та зобов'язання	13
5. Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах	13
6. Цінні папери нерезидентів	14
7. Операції з МВФ	18
7.1. Авуари в СПЗ	18
7.2. Внески в рахунок квоти МВФ	18
7.3. Зобов'язання перед МВФ	19
8. Цінні папери України	20
9. Кредити банкам та іншим позичальникам	22
10. Кошти банків	23
11. Кошти державних та інших установ	23
12. Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком	24
13. Грошові кошти та їх еквіваленти	25
Розділ II.III. Фінансові результати за фінансовими інструментами	26
14. Процентні доходи та витрати	26
15. Результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	27
16. Результати від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	27
17. Прибутки/(збитки) від відновлення/(зменшення) корисності фінансових та нефінансових активів	28
Розділ II.IV. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань	29
18. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань	29
Розділ III. Управління капіталом	32
19. Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України	32

Розділ IV. Витрати, пов'язані із забезпеченням діяльності Національного банку	33
20. Витрати на утримання персоналу	33
21. Адміністративно-господарські та інші витрати	33
Розділ V. Інші примітки.....	34
22. Операції зі зв'язаними сторонами	34
23. Події після звітної дати	35
24. Уведення нових та змінених стандартів і тлумачень фінансової звітності	36

Проміжний скорочений консолідований звіт про фінансовий стан

	Примітки	На 31 березня 2021 року	На 31 грудня 2020 року
(у мільйонах гривень)			
Активи			
Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах	5	83 688	121 112
Цінні папери нерезидентів	6	642 175	671 778
Авуари в СПЗ	7.1	164	128
Монетарне золото		37 144	42 014
Цінні папери України	8	339 907	335 401
Кредити банкам та іншим позичальникам	9	74 083	66 930
Внутрішній державний борг		1 611	1 635
Внески в рахунок квоти МВФ	7.2	79 505	81 927
Основні засоби та нематеріальні активи		4 052	4 190
Інші активи		12 260	6 459
Усього активів		1 274 589	1 331 574
Зобов'язання			
Банкноти та монети в обігу		554 022	558 694
Кошти банків	10	65 180	50 017
Кошти державних та інших установ	11	51 300	70 664
Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України	19	24 434	24 434
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком України	12	143 368	163 485
Кредити отримані		2 789	2 827
Зобов'язання перед МВФ, крім зобов'язань зі сплати внеску за квотою	7.3	176 090	193 471
Боргові зобов'язання на користь МВФ зі сплати внеску за квотою	7.3	79 495	81 917
Інші зобов'язання		2 280	1 095
Усього зобов'язань		1 098 958	1 146 604
Власний капітал			
Статутний капітал		100	100
Загальні резерви		59 127	67 734
Резерви переоцінки активів і зобов'язань		116 360	117 092
Усього власного капіталу		175 587	184 926
Неконтрольована частка		44	44
Усього капіталу		175 631	184 970
Усього пасивів		1 274 589	1 331 574

Від імені керівництва Національного банку України підписано та надано дозвіл на публікацію 28 травня 2021 року.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Богдан ЛУКАСЕВИЧ

Примітки, подані на сторінках 8–36, є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

Проміжний скорочений консолідований звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід

	Примітки	За період, що закінчився 31 березня	
		2021 року	2020 року
(у мільйонах гривень)			
Процентні доходи	14	11 630	6 360
Процентні витрати	14	(3 249)	(6 147)
Чистий процентний дохід до врахування прибутків від відновлення корисності		8 381	213
Прибуток від відновлення корисності за процентними фінансовими активами	17	96	291
Чистий процентний дохід після врахування прибутків від відновлення корисності		8 477	504
Комісійні доходи		154	99
Комісійні витрати		(12)	(167)
Чистий комісійний дохід		142	(68)
Результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	15	(13 115)	80 728
Результати від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	16	(3 723)	11 961
Інші доходи		213	125
Усього чистих (витрат)/доходів		(8 006)	93 250
Витрати на утримання персоналу	20	(573)	(477)
Витрати, пов'язані з виготовленням банкнот, монет, сувенірної та іншої продукції		(337)	(237)
Адміністративно-господарські та інші витрати	21	(283)	(209)
Витрати за забезпеченнями під імовірні зобов'язання та нарахування інших зобов'язань		–	(95)
(Збиток)/прибуток до оподаткування		(9 199)	92 232
Витрати з податку на прибуток дочірньої компанії		–	(1)
(Збиток)/прибуток за період		(9 199)	92 231
Інші сукупні доходи, які не підлягають перекласифікації як складові прибутків або збитків у наступних періодах:			
Переоцінка банківських металів		(80)	171
Інші сукупні доходи за період		(80)	171
Разом сукупні (витрати)/доходи за період		(9 279)	92 402
(Збиток)/прибуток за період, який належить:			
Національному банку України		(9 199)	92 230
неконтрольованій частці		–	1
		(9 199)	92 231
Сукупні (витрати)/доходи, які належать:			
Національному банку України		(9 279)	92 401
неконтрольованій частці		–	1
		(9 279)	92 402

У Проміжному скороченому консолідованому звіті про прибутки та збитки та інший сукупний дохід наведено порівняльні дані двох періодів, оскільки дані за I квартал і наростаючим підсумком з початку року ідентичні.

Від імені керівництва Національного банку України підписано та надано дозвіл на публікацію 28 травня 2021 року.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Богдан ЛУКАСЕВИЧ

Директор
Департаменту фінансового контролінгу

Олег СТРИНЖА

Примітки, подані на сторінках 8–36, є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

Проміжний скорочений консолідований звіт про зміни у власному капіталі

	Статутний капітал	Загальні резерви	Резерв переоцінки активів і зобов'язань	Усього власного капіталу	Неконтрольована частка	Усього капіталу
(у мільйонах гривень)						
Залишок на 01 січня 2020 року	100	51 439	31 790	83 329	44	83 373
Усього сукупних доходів за I квартал 2020 року	-	92 230	171	92 401	1	92 402
Спрямування нереалізованих результатів від переоцінки цінних паперів та деривативів до резерву переоцінки	-	1 973	(1 973)	-	-	-
Залишок на 31 березня 2020 року	100	145 642	29 988	175 730	45	175 775
Залишок на 01 січня 2021 року	100	67 734	117 092	184 926	44	184 970
Усього сукупних доходів за I квартал 2021 року	-	(9 199)	(80)	(9 279)	-	(9 279)
Результат від передавання активів	-	(60)	-	(60)	-	(60)
Спрямування нереалізованих результатів від переоцінки цінних паперів та деривативів до резерву переоцінки	-	652	(652)	-	-	-
Залишок на 31 березня 2021 року	100	59 127	116 360	175 587	44	175 631

Від імені керівництва Національного банку України підписано та надано дозвіл на публікацію 28 травня 2021 року.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Богдан ЛУКАСЕВИЧ

Примітки, подані на сторінках 8–36, є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

Проміжний скорочений консолідований звіт про рух грошових коштів

	Примітки	На 31 березня 2021 року	На 31 березня 2020 року
(у мільйонах гривень)			
Операційна діяльність			
Проценти отримані		4 372	5 537
Комісії отримані		154	99
Інші доходи		214	495
Проценти сплачені		(3 207)	(6 346)
Комісії сплачені		(12)	(167)
Інші витрати		(1 052)	(1 074)
Сплачені податки, збори і платежі		(129)	(115)
(Збільшення)/зменшення кредитів банкам та іншим позичальникам		(5 693)	736
Погашення внутрішнього державного боргу		33	33
Збільшення/(зменшення) коштів банків на вимогу		15 478	(19 030)
(Зменшення)/збільшення коштів державних та інших установ		(18 570)	14 685
Збільшення інших активів		(9 257)	(9 620)
Збільшення інших зобов'язань		521	4 605
Інший рух коштів		(483)	(2 246)
Чиста зміна грошових коштів від операційної діяльності		(17 631)	(12 408)
Інвестиційна діяльність			
Зменшення розміщених строкових депозитів		2 696	–
Чисте зменшення цінних паперів нерезидентів		14 307	30 986
Придбання монетарного золота		(2)	(50)
Погашення цінних паперів України		3 446	12 500
Придбання основних засобів та нематеріальних активів		(44)	(33)
Продаж основних засобів та нематеріальних активів		2	–
Чиста зміна грошових коштів від інвестиційної діяльності		20 405	43 403
Фінансова діяльність			
Вилучення банкнот та монет з обігу	13	(4 672)	(818)
Погашення зобов'язань перед МВФ	13	(11 713)	(8 271)
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком України	13	(20 194)	(36 574)
Чиста зміна грошових коштів від фінансової діяльності		(36 579)	(45 663)
Вплив зміни валютних курсів		(3 435)	14 073
Чистий рух грошових коштів та їх еквівалентів		(37 240)	(595)
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок звітного періоду		118 410	89 619
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець звітного періоду	13	81 170	89 024

Від імені керівництва Національного банку України підписано та надано дозвіл на публікацію 28 травня 2021 року.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Богдан ЛУКАСЕВИЧ

Примітки, подані на сторінках 8–36, є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

Примітки до проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності

Розділ I. Основа складання фінансової звітності

1. Основна діяльність

Національний банк України (далі – Національний банк) є центральним банком України і здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, Закону України “Про Національний банк України” та інших законодавчих актів України. Згідно із законодавством України основною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці України. Під час виконання своєї основної функції Національний банк має виходити із пріоритетності досягнення та підтримання цінової стабільності в державі. Національний банк сприяє дотриманню стабільності банківської системи, сталих темпів економічного зростання та підтримує економічну політику Кабінету Міністрів України за умови, якщо це не перешкоджає досягненню цінової стабільності.

Національний банк не має на меті отримання прибутку.

Національний банк виконує функції та здійснює операції відповідно до Закону України “Про Національний банк України”.

Статутний капітал Національного банку є державною власністю.

До структури Національного банку станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року входять центральний апарат та відокремлений підрозділ (Банкотно-монетний двір), які здійснюють діяльність виключно в межах завдань і функцій Національного банку, установлених Законом України “Про Національний банк України”.

Дочірньою компанією Національного банку є ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО “РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР З ОБСЛУГОВУВАННЯ ДОГОВОРІВ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ” (далі – Розрахунковий центр). Частка Національного банку в капіталі Розрахункового центру становить 83,55% станом на 31 березня 2021 року (станом на 31 грудня 2020 року – 83,55%).

Статутний капітал Розрахункового центру на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року становить 206,7 мільйона гривень, який складається з простих іменних акцій номінальною вартістю 1 000 гривень кожна.

Виключною компетенцією Розрахункового центру є проведення грошових розрахунків за правочинами щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів, вчинених на фондовій біржі та поза фондовою біржою, якщо проводяться розрахунки за принципом “поставка цінних паперів проти оплати”. Розрахунковий центр відкриває та веде грошові рахунки учасників фондового ринку. Також забезпечує виплату доходу за цінними

паперами, номінальної вартості під час погашення цінних паперів та здійснення емітентом інших корпоративних операцій, у тому числі за тими цінними паперами, що розміщені та перебувають в обігу за межами України.

Національний банк є засновником Корпоративного недержавного пенсійного фонду Національного банку (далі – КНПФ).

Національний банк здійснює адміністрування, управління активами та зберігання активів КНПФ.

Національний банк провів проаналізував наявність контролю, необхідного для консолідації відповідно до Міжнародного стандарту фінансової звітності (далі – МСФЗ) 10 “Консолідована фінансова звітність” стосовно КНПФ. Національний банк є засновником, проте не зазнає ризиків та не має права щодо змінних результатів його діяльності. Відповідно до МСФЗ “Консолідована фінансова звітність” 10 Національний банк не має контролю за КНПФ та, відповідно, КНПФ не було консолідовано під час складання цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

Інвестиції Національного банку в асоційовану компанію станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року були представлені інвестиціями в статутний капітал ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА “НАЦІОНАЛЬНИЙ ДЕПОЗИТАРІЙ УКРАЇНИ” (далі – Національний депозитарій).

Національний банк, Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку та інші учасники фондового ринку є акціонерами Національного депозитарію. Згідно зі статутом, Національний депозитарій провадить діяльність із депозитарного обліку та обслуговування обліку цінних паперів і корпоративних операцій емітента на рахунках у цінних паперах клієнтів.

Станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року Національний банк володів 2 580 простими іменними акціями Національного депозитарію номінальною вартістю 10 000 гривень кожна, загальною номінальною вартістю 25,8 мільйона гривень. Частка участі Національного банку в статутному капіталі Національного депозитарію на 31 березня 2021 року становить 25% (на 31 грудня 2020 року – 25%).

2. Основи облікової політики та складання звітності

Цей розділ містить облікову політику Національного банку, яка належить до фінансової звітності в цілому.

Проміжна скорочена консолідована фінансова звітність Національного банку складена відповідно до Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку (далі – МСБО) 34 “Проміжна фінансова звітність”, затвердженого Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Ця проміжна скорочена консолідована фінансова звітність не включає всієї інформації, необхідної для повного комплексу фінансової звітності згідно з МСФЗ, а лише окремі примітки для пояснення подій та операцій, які є суттєвими для розуміння змін у фінансовому стані та результатах діяльності Національного банку з дати останньої річної консолідованої фінансової звітності Національного банку.

Ця проміжна скорочена консолідована фінансова звітність має розглядатися разом із річною консолідованою фінансовою звітністю Національного банку станом на 31 грудня 2020 року, складеною відповідно до МСФЗ.

Ця проміжна скорочена консолідована фінансова звітність підготовлена на основі припущення, що Національний банк є організацією, здатною продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Протягом I кварталу 2021 року змін у цілях та політиці управління фінансовими ризиками Національного банку не було.

Офіційний курс гривні до основних іноземних валют, за якими відображені монетарні статті консолідованого звіту про фінансовий стан, та монетарного золота був таким:

	31 березня 2021 року (у гривнях)	31 грудня 2020 року (у гривнях)
1 долар США	27,8852	28,2746
1 СПЗ	39,519113	40,723015
1 євро	32,7233	34,7396
1 фунт стерлінгів	38,3408	38,4393
1 трійська унція золота	47 032,85	53 200,92

Основні оцінки та судження під час застосування принципів бухгалтерського обліку

Національний банк використовує оцінки, припущення і професійні судження, які впливають на суми активів і зобов'язань, що відображені в проміжній скороченій консолідованій фінансовій звітності. Оцінки та судження регулярно переглядаються й ґрунтуються на досвіді керівництва Національного банку та інших чинниках, включаючи майбутні події, очікування яких за наявних умов є обґрунтованими.

Найсуттєвіші оцінки та судження стосуються таких питань:

інформація про основні припущення і судження щодо майбутніх подій, що можуть спричинити суттєве коригування балансової вартості активів і зобов'язань у наступному звітному періоді;

оцінка очікуваних кредитних збитків для коштів на вимогу та строкових депозитів в іноземній валюті та монетарному золоті;

оцінка очікуваних кредитних збитків для цінних паперів, що оцінюються за амортизованою собівартістю;

оцінка очікуваних кредитних збитків для кредитів, наданих банкам та іншим позичальникам;

знецінення основних засобів та нематеріальних активів;

забезпечення під імовірні зобов'язання за пред'явленими до Національного банку судовими позовами;

операції зі зв'язаними сторонами.

Під час розрахунку резервів під очікувані кредитні збитки станом на 31 березня 2021 року Національний банк не застосовував до справедливої вартості застав за кредитними операціями визначені на основі експертних суджень додаткові дисконти для кризових періодів економічного циклу, враховуючи висновок, що в найближчі роки (2021-2023 роки) економіка України перебуватиме в стані поживавлення. Ці зміни в судженнях не мали суттєвого впливу на розмір резервів під очікувані кредитні збитки.

Станом на 31 грудня 2020 року заборгованість за облигаціями інших державних установ (далі – облигації ДІУ), які обліковуються за амортизованою собівартістю, перебувала на третій стадії зменшення корисності. Керівництво Національного банку вважає, що станом на 31 грудня 2020 року наявне об'єктивне свідчення зменшення корисності (знецінення) за цими активами (порушення емітентом цінних паперів умов їх випуску – несплата номіналу та купона за черговий відсотковий період у строк, передбачений умовами випуску).

У березні 2021 року Державна казначейська служба України за розпорядженням Міністерства фінансів України на виконання доручення Кабінету Міністрів

України перерахувала Національному банку грошові кошти в сумі 946 мільйонів гривень згідно з вимогою Національного банку про виконання зобов'язань за державною гарантією облігацій ДІУ серії "В3".

Інших змін в облікових оцінках та судженнях управлінського персоналу (у частині суджень, що застосовуються для оцінки справедливої вартості боргових цінних паперів та визначення можливого знецінення депозитів, кредитів та цінних паперів, які оцінюються за амортизованою собівартістю) протягом I кварталу 2021 року не було.

Умовні зобов'язання

Зобов'язання з капітальних вкладень

Станом на 31 березня 2021 року Національний банк мав зобов'язання з капітальних вкладень, які стосувалися придбання, будівництва та поліпшення основних засобів і нематеріальних активів, на загальну суму 378 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2020 року – 251 мільйон гривень).

Судові процедури

До Національного банку під час його діяльності пред'являються певні позови. Станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року судових позовів, за якими Національний банк оцінює ймовірність настання можливих збитків невисокою, немає. За такими справами забезпечення під імовірні зобов'язання не формувалося.

Водночас за позовами, за якими Національний банк оцінює ймовірність настання можливих збитків високою, визнане відповідне забезпечення, яке станом на 31 березня 2021 року становить 223 мільйони гривень (на 31 грудня 2020 року – 223 мільйони гривень).

Зміни, що відбулися протягом I кварталу 2021 року в умовних зобов'язаннях за похідними фінансовими інструментами та зобов'язаннях з надання кредитів, наведено у примітках 5 та 9 відповідно.

3. Вплив економічної ситуації на фінансовий стан і результати діяльності Національного банку

У I кварталі 2021 року економічна активність послабилася як під впливом нових карантинних обмежень у низці регіонів та несприятливих погодних умов, так і більш системних чинників – складної ситуації у тваринництві, посилення конкуренції на окремих зовнішніх ринках тощо. Падіння реального ВВП поглибилося до 2% порівняно з відповідним періодом минулого року (<http://ukrstat.gov.ua>). Натомість підтримку економіці і далі надавав споживчий попит, який на початку року залишався стійким, попри карантинні обмеження. Цьому сприяло збільшення доходів домогосподарств та поліпшення стану ринку праці. Ознаки поживлення спостерігалися також в інвестиційному попиті.

Зведений бюджет виконано з помірним дефіцитом (6,3 мільярда гривень), який сформувався за рахунок Державного бюджету України (далі – Державний бюджет). Дефіцит та виплати за борговими зобов'язаннями профінансовано за рахунок боргових ресурсів, залучених на внутрішньому ринку, та накопичених у попередньому році коштів в іноземній валюті. Державний та гарантований державою борг зменшився як в абсолютному вимірі, так і, за оцінками Національного банку, відносно ВВП порівняно з початком року, у тому числі через курсову переоцінку унаслідок певного зміцнення курсу гривні.

Попри високі світові ціни на експортні товари, дефіцит торгівлі товарами залишався значним через швидке відновлення імпорту. Проте, завдяки збільшенню додатного сальдо торгівлі послугами та стійким переказам зберігся профіцит поточного рахунку (0,9 мільярда доларів США). Відплив капіталу за фінансовим рахунком (1,9 мільярда доларів США), як і раніше, відбувся за рахунок операцій приватного сектору. Через дефіцит зведеного платіжного балансу та планові виплати за кредитами МВФ міжнародні резерви скоротилися до 27 мільярдів доларів США станом на кінець березня 2021 року, або 4,1 місяця майбутнього імпорту.

У I кварталі 2021 року інфляція очікувано вийшла за межі цільового діапазону $5\% \pm 1$ в. п. і в березні зростання споживчих цін у річному вимірі становило 8,5%. Стрімке прискорення інфляції зумовлювалося здебільшого тимчасовими чинниками – зростанням світових цін на продовольство та енергоносії. Значний вплив також мала низька база порівняння. Водночас посилювався й фундаментальний інфляційний тиск, виражений базовим індексом споживчих цін, через подальше зростання споживчого попиту.

Зважаючи на наявний баланс ризиків та посилення фундаментального інфляційного тиску, Національний банк у березні 2021 року підвищив облікову ставку на 50 б. п. – до 6,5% річних. Таке рішення було необхідне для стримування подальшого погіршення інфляційних очікувань населення та бізнесу й повернення споживчої інфляції в цільовий діапазон.

У банківській системі зберігався значний профіцит ліквідності (визначений як сума коштів на коррахунках банків та в депозитних сертифікатах Національного банку), середньоденні обсяги якого в I кварталі 2021 року дещо збільшилися, головним чином за рахунок зростання середньоденних залишків коштів у депозитних сертифікатах (за основною сумою до 135 мільярдів гривень). Середньоденні залишки коштів на коррахунках банків практично не змінилися і становили 56,1 мільярда гривень.

Рейтингова агенція Moody's у червні 2020 року підвищила кредитний рейтинг України до рівня "B3" з рівня "Caa1", який не змінювався з кінця 2018 року, а рейтингові агенції Fitch та Standard&Poor's підтвердили свої рейтинги для України на рівні "B" у лютому та березні 2021 року відповідно.

Поширення пандемії COVID-19 у світі та Україні, посилення карантинних обмежень триває також у 2021 році. Темпи вакцинації населення у різних країнах є нерівномірними, а в Україні – вкрай повільними. Це зберігає ризики нових локдаунів та відповідного послаблення економічної активності.

Українська економіка залишається під впливом анексії Росією Автономної республіки Крим, нерозв'язаного збройного конфлікту в окремих районах Луганської та Донецької областей, а також складних політичних та економічних зв'язків із Росією.

Надалі ці чинники можуть мати різноспрямований вплив на результати діяльності та фінансовий стан Національного банку. Однак міру такого впливу на сьогодні не можна достовірно визначити. Керівництво Національного банку ретельно стежить за поточним станом та розвитком подій і вживає необхідних заходів для послаблення впливу негативних чинників.

Розділ II.1. Фінансові інструменти

4. Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки

Протягом I кварталу 2021 року змін в обліковій політиці Національного банку не було.

Операції з фінансовими інструментами

Національний банк класифікує всі фінансові активи в категорії за справедливою вартістю через прибуток або

збиток та амортизованою собівартістю відповідно до визначених моделей управління фінансовими активами та характеристик грошових потоків. Усі фінансові зобов'язання Національного банку (крім похідних фінансових інструментів) оцінюються за амортизованою собівартістю.

Станом на 31 березня 2021 року фінансові активи розподілялися за категоріями оцінки таким чином:

	Активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках	Активи за амортизованою собівартістю	Усього
(у мільйонах гривень)			
Фінансові активи			
Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах	3	81 042	81 045
Цінні папери нерезидентів	642 175	–	642 175
Авуари в СПЗ	–	164	164
Цінні папери України	1 255	338 652	339 907
Кредити банкам та іншим позичальникам	–	74 083	74 083
Внутрішній державний борг	–	1 611	1 611
Внески в рахунок квоти МВФ	–	79 505	79 505
Інші фінансові активи	103	6 665	6 768
Усього фінансових активів	643 536	581 722	1 225 258

Станом на 31 грудня 2020 року фінансові активи розподілялися за категоріями оцінки таким чином:

	Активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках	Активи за амортизованою собівартістю	Усього
(у мільйонах гривень)			
Фінансові активи			
Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах	8	118 331	118 339
Цінні папери нерезидентів	671 778	–	671 778
Авуари в СПЗ	–	128	128
Цінні папери України	1 273	334 128	335 401
Кредити банкам та іншим позичальникам	–	66 930	66 930
Внутрішній державний борг	–	1 635	1 635
Внески в рахунок квоти МВФ	–	81 927	81 927
Інші фінансові активи	46	1 269	1 315
Усього фінансових активів	673 105	604 348	1 277 453

Розділ II.ІІ. Фінансові активи та зобов'язання

5. Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах

	На 31 березня 2021 року	На 31 грудня 2020 року
(у мільйонах гривень)		
Фінансові активи за амортизованою собівартістю		
Готівкова іноземна валюта	21 441	22 164
Кошти на вимогу	32 218	70 305
Строкові депозити в іноземній валюті	27 384	25 863
Резерви під очікувані кредитні збитки за розміщеними депозитами в іноземній валюті за амортизованою собівартістю	(1)	(1)
Усього фінансових активів за амортизованою собівартістю	81 042	118 331
Фінансові активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках		
Кошти на вимогу для розрахунків за ф'ючерсними операціями	3	8
Усього фінансових активів	81 045	118 339
Нефінансові активи		
Рахунки на вимогу:		
у золоті	2 643	2 773
Усього нефінансових активів	2 643	2 773
Усього коштів та депозитів в іноземній валюті та банківських металах	83 688	121 112

До суми коштів на вимогу за амортизованою собівартістю станом на 31 березня 2021 року включені залишки за рахунками спеціального призначення в сумі 33 мільйони гривень (станом на 31 грудня 2020 року – 47 мільйонів гривень), які веде Національний банк у межах кредитних ліній, отриманих від міжнародних фінансових установ, та які є коштами, обмеженими до використання.

Для цілей проміжного скороченого консолідованого звіту про рух грошових коштів грошові потоки від строкових депозитів у золоті класифікуються як інвестиційна діяльність, а від рахунків на вимогу в золоті – як операційна діяльність.

Станом на 31 березня 2021 та 31 грудня 2020 року всі кошти та депозити в іноземній валюті не забезпечуються заставою.

Відшкодування всіх коштів та депозитів в іноземній валюті очікується протягом 12 місяців (станом на 31 грудня 2020 року – протягом 12 місяців).

Станом на 31 березня 2021 року валова балансова вартість за коштами на вимогу становила 32 218 мільйонів гривень та змінилася переважно за рахунок перерозподілу валютних активів між інструментами управління золотовалютними резервами (станом на 31 грудня 2020 року – 70 305 мільйонів гривень). Протягом I кварталу 2021 року та 2020 року кошти на вимогу перебували на стадії 1 для оцінки очікуваних кредитних збитків. Резерви під очікувані кредитні збитки за коштами на вимогу протягом I кварталу 2021 року та 2020 року не формувалися.

Станом на 31 березня 2021 року валова балансова вартість за строковими депозитами в іноземній валюті становила 27 384 мільйони гривень, резерв під очікувані

кредитні збитки – 1 мільйон гривень (станом на 31 грудня 2020 року валова балансова вартість становила 25 863 мільйони гривень, резерв – 1 мільйон гривень). Протягом I кварталу 2021 року та 2020 року всі строкові депозити в іноземній валюті перебували на стадії 1 для оцінки очікуваних кредитних збитків. Зміни валової балансової вартості зумовлені поверненням наявних на початок року депозитів та розміщенням нових, а зміни в резервах – розформуванням резервів за поверненими депозитами та формуванням резервів за новими розміщеними депозитами.

До суми коштів на вимогу за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках станом на 31 березня 2021 року включені кошти в сумі 3 мільйони гривень (станом на 31 грудня 2020 року – 8 мільйонів гривень) для розрахунків за ф'ючерсними операціями в межах угод про управління інвестиціями та надання консультативних послуг між Міжнародним банком реконструкції та розвитку і Національним банком.

Відповідно до Угоди про управління інвестиціями та надання консультативних послуг між Міжнародним банком реконструкції та розвитку і Національним банком із жовтня 2013 року здійснюються операції з ф'ючерсами для регулювання процентного ризику.

Станом на 31 березня 2021 року Національний банк мав 20 довгих біржових процентних ф'ючерсних контрактів з терміном виконання в червні 2021 року, умовна вартість яких становить 123 мільйони гривень, або 4 мільйони доларів США (станом на 31 грудня 2020 року – 274 довгих біржових процентних ф'ючерсних контракти з терміном виконання в березні 2021 року, умовна вартість яких становить 1 031 мільйон гривень, або 36 мільйонів доларів США).

6. Цінні папери нерезидентів

Станом на 31 березня 2021 року цінні папери нерезидентів подані таким чином:

	Державні облігації	Цінні папери міжнародних агенцій, банків та інших емітентів	Усього
(у мільйонах гривень)			
Цінні папери нерезидентів за справедливою вартістю через прибуток або збиток:			
Боргові цінні папери в розрізі емітентів:			
цінні папери емітентів США:			
номіновані в доларах США	386 974	6 073	393 047
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	–	890	890
цінні папери емітентів держав ЄС:			
номіновані в доларах США	6 861	40 187	47 048
номіновані в євро	–	8 990	8 990
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	1 342	2 847	4 189
цінні папери інших емітентів:			
номіновані в доларах США	12 217	104 068	116 285
номіновані в євро	1 638	32 010	33 648
номіновані в австралійських доларах	721	320	1 041
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	5 216	2 960	8 176
номіновані в юанях Женьміньбі	340	16 404	16 744
номіновані в японських єнах	379	11 617	11 996
Усього боргових цінних паперів	415 688	226 366	642 054
Інструменти капіталу:			
акції Чорноморського банку торгівлі та розвитку	–	120	120
інвестиція в Міждержавний банк	–	1	1
Усього інструментів капіталу	–	121	121
Усього цінних паперів нерезидентів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	415 688	226 487	642 175

Відшкодування всіх цінних паперів нерезидентів очікується протягом 12 місяців, за винятком інструментів капіталу на загальну суму 121 мільйон гривень (станом на 31 грудня 2020 року – 121 мільйон гривень).

Цінні папери міжнародних агенцій, банків та інших емітентів уключають боргові цінні папери, випущені іноземними центральними та інвестиційними банками, міжнародними агенціями та іншими емітентами.

Станом на 31 грудня 2020 року цінні папери нерезидентів подані таким чином:

	Державні облігації	Цінні папери міжнародних агенцій, банків та інших емітентів	Усього
(у мільйонах гривень)			
Цінні папери нерезидентів за справедливою вартістю через прибуток або збиток:			
Боргові цінні папери в розрізі емітентів:			
цінні папери емітентів США:			
номіновані в доларах США	404 704	6 013	410 717
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	–	921	921
цінні папери емітентів держав ЄС:			
номіновані в доларах США	7 119	46 142	53 261
номіновані в євро	–	9 592	9 592
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	1 345	2 855	4 200
цінні папери інших емітентів:			
номіновані в доларах США	10 137	103 063	113 200
номіновані в євро	1 747	37 511	39 258
номіновані в австралійських доларах	736	328	1 064
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	5 886	2 975	8 861
номіновані в юанях Женьміньбі	345	16 120	16 465
номіновані в японських єнах	412	13 706	14 118
Усього боргових цінних паперів	432 431	239 226	671 657
Інструменти капіталу:			
акції Чорноморського банку торгівлі та розвитку	–	120	120
інвестиція в Міждержавний банк	–	1	1
Усього інструментів капіталу	–	121	121
Усього цінних паперів нерезидентів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	432 431	239 347	671 778

Інформацію про номінальну вартість, купон та строки погашення боргових цінних паперів нерезидентів станом на 31 березня 2021 року зазначено в таблиці нижче:

	Загальна номінальна вартість в іноземній валюті, у мільйонах	Загальна номінальна вартість у гривневому еквіваленті, у мільйонах гривень	Розмір купона, % річних	Періодичність сплати купона	Строки погашення
Боргові цінні папери за справедливою вартістю із відображенням переоцінки в прибутках чи збитках у розрізі емітентів:					
Державні облигації:					
цінні папери емітентів США:					
номіновані в доларах США	13 555	377 988	0–2,875	Кожні 6 місяців, без сплати купона	Від 15 днів до 4,9 року
цінні папери емітентів держав ЄС:					
номіновані в доларах США	242	6 759	0,125–1,875	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік	Від 7 місяців до 2,1 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	35	1 342	0,09938	Щокварталу	7,1 місяця
цінні папери інших емітентів:					
номіновані в доларах США	435	12 130	0,4–2,625	Кожні 6 місяців	Від 10 місяців до 4,8 року
номіновані в євро	50	1 636	0,125	1 раз на рік	5,6 року
номіновані в австралійських доларах	30	643	2,25–5,5	Кожні 6 місяців	Від 1,6 року до 2,1 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	135	5 165	0,5–0,75	Кожні 6 місяців	Від 1,3 року до 2,3 року
номіновані в юанях Женьміньбі	80	337	2,95	Кожні 6 місяців	2,8 місяця
номіновані в японських єнах	1 500	375	0,02	Кожні 6 місяців	4,2 року
Облігації міжнародних агенцій, банків та інших емітентів:					
цінні папери емітентів США:					
номіновані в доларах США	219	6 101	0,36388–0,75	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік	Від 8,6 місяця до 4,9 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	24	920	0,25	1 раз на рік	6,5 року
цінні папери емітентів держав ЄС:					
номіновані в доларах США	1 433	39 950	0–3,375	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 16 днів до 5,8 року
номіновані в євро	273	8 933	0–4	Щокварталу, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 17 днів до 5,9 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	74	2 837	0–1	1 раз на рік, без сплати купона	Від 3,1 місяця до 1,7 року
цінні папери інших емітентів:					
номіновані в доларах США	3 721	103 761	0–3,35	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 12 днів до 5 років
номіновані в євро	971	31 774	0–0,75	Щокварталу, 1 раз на рік	Від 2,5 місяця до 4,9 року
номіновані в австралійських доларах	15	318	0,8601	Щокварталу	7,7 місяця
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	77	2 952	0,375–0,46813	Щокварталу, 1 раз на рік	Від 6,1 місяця до 2,3 року
номіновані в юанях Женьміньбі	3 869	16 417	0–4,8	Кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 1,8 місяця до 4,4 року
номіновані в японських єнах	46 000	11 625	0–0,42	Кожні 6 місяців, без сплати купона	Від 1,8 місяця до 3,6 року

Інформацію про номінальну вартість, купон та строки погашення боргових цінних паперів нерезидентів станом на 31 грудня 2020 року зазначено в таблиці нижче:

	Загальна номінальна вартість в іноземній валюті, у мільйонах	Загальна номінальна вартість у гривневому еквіваленті, у мільйонах гривень	Розмір купона, % річних	Періодичність сплати купона	Строки погашення
Боргові цінні папери за справедливою вартістю із відображенням переоцінки в прибутках чи збитках у розрізі емітентів:					
Державні облігації:					
цінні папери емітентів США:					
номіновані в доларах США	13 838	391 256	0–2,875	Кожні 6 місяців, без сплати купона	Від 15 днів до 4,9 року
цінні папери емітентів держав ЄС:					
номіновані в доларах США	247	6 995	0,125–1,875	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік	Від 29 днів до 2,3 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	35	1 345	0,10875	Щокварталу	10,1 місяця
цінні папери інших емітентів:					
номіновані в доларах США	351	9 924	0,4–2,625	Кожні 6 місяців	Від 1,4 місяця до 4,8 року
номіновані в євро	50	1 737	0,125	1 раз на рік	5,9 року
номіновані в австралійських доларах	30	657	2,25–5,5	Кожні 6 місяців	Від 1,9 року до 2,3 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	151	5 797	0,5–1,5	Кожні 6 місяців	Від 22 днів до 2,6 року
номіновані в юанях Женьміньбі	80	345	2,95	Кожні 6 місяців	5,8 місяця
номіновані в японських снах	1 500	412	0,02	Кожні 6 місяців	4,5 року
Облігації міжнародних агенцій, банків та інших емітентів:					
цінні папери емітентів США:					
номіновані в доларах США	211	5 977	0,3965–0,75	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік	Від 11,6 місяця до 4,8 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	24	923	0,25	1 раз на рік	6,7 року
цінні папери емітентів держав ЄС:					
номіновані в доларах США	1 612	45 566	0–3,125	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 1,6 місяця до 6 років
номіновані в євро	273	9 484	0–4	Щокварталу, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 3,6 місяця до 6,2 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	74	2 845	0–1	1 раз на рік, без сплати купона	Від 6,1 місяця до 2 років
цінні папери інших емітентів:					
номіновані в доларах США	3 625	102 495	0–3,35	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 29 днів до 4,9 року
номіновані в євро	1 071	37 206	0–0,75	Щокварталу, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 12 днів до 4,8 року
номіновані в австралійських доларах	15	325	0,869	Щокварталу	10,7 місяця
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	77	2 960	0,375–0,40538	Щокварталу, 1 раз на рік	Від 9,1 місяця до 2,6 року
номіновані в юанях Женьміньбі	3 754	16 267	0–4,8	Кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 1,9 місяця до 4,6 року
номіновані в японських снах	50 000	13 722	0–0,42	Кожні 6 місяців, без сплати купона	Від 1,9 місяця до 3,8 року

7. Операції з МВФ

7.1. Авуари в СПЗ

Авуари в СПЗ – кошти до запитання в СПЗ на рахунку, який відкрито в МВФ для України.

Нижче наведено рух коштів за рахунками авуарів у СПЗ протягом I кварталу 2021 року та аналогічного періоду 2020 року:

	2021 рік	2020 рік
	(у мільйонах гривень)	
Залишок авуарів у СПЗ станом на 1 січня	128	234
Купівля СПЗ	20 123	15 833
Погашення кредиту:		
від імені Національного банку (примітка 7.3)	(11 713)	(8 271)
від імені Уряду України (далі – Уряд)	(6 338)	(5 715)
Сплата відсотків за користування позикою МВФ:		
від імені Національного банку	(1 225)	(1 376)
від імені Уряду	(772)	(471)
Сплата відсотків за користування коштами, отриманими за розподілом СПЗ:		
від імені Національного банку	(1)	(5)
від імені Уряду	(11)	(80)
Доходи за авуарами в СПЗ	–	1
Курсові різниці	(27)	61
Залишок авуарів у СПЗ станом на 31 березня	164	211

У I кварталі 2021 року та I кварталі 2020 року коштів від МВФ на користь Національного банку не надходило.

7.2. Внески в рахунок квоти МВФ

Сума квоти – спеціальний тип активу, який є внеском України як члена МВФ. Величина квоти залежить від економічного розвитку країни і визначається Радою керуючих МВФ. Квота визначає для країни-члена кількість голосів у МВФ, ліміти доступу до фінансових ресурсів МВФ та частку в розподілі СПЗ – одиниці обліку МВФ. Основна частина квоти України сплачена шляхом випуску Національним банком безпроцентного боргового зобов'язання на користь МВФ, а решта суми квоти – зарахована на рахунки МВФ № 1 та № 2 (примітка 7.3).

Станом на 31 березня 2021 року загальна сума квоти України становить 2 012 мільйонів СПЗ (79 505 мільйонів гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на кінець звітного періоду) (станом на 31 грудня 2020 року – 2 012 мільйонів СПЗ, або 81 927 мільйонів гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на кінець року). Проценти за квотою не нараховуються. Внески в рахунок квоти є непоточним активом.

Резервна позиція в МВФ – спеціальний тип активу, який утворюється в результаті обміну частини внеску в рахунок квоти на ліквідні вимоги держави-члена до МВФ. Резервна позиція є частиною валютних резервів країни.

Станом на 31 березня 2021 року резервна позиція України в МВФ становить 241 031 СПЗ, або 10 мільйонів гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на кінець звітного періоду (станом на 31 грудня 2020 року – 241 031 СПЗ, або 10 мільйонів гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на кінець року).

7.3. Зобов'язання перед МВФ

	На 31 березня 2021 року	На 31 грудня 2020 року
	(у мільйонах гривень)	
Боргові зобов'язання на користь МВФ за купівлею СПЗ	172 868	190 151
Зобов'язання перед МВФ за розподілом СПЗ	3 219	3 317
Рахунок МВФ № 2	3	3
Зобов'язання перед МВФ, крім зобов'язань зі сплати внеску за квотою	176 090	193 471
Боргові зобов'язання на користь МВФ зі сплати внеску за квотою	79 296	81 711
Рахунок МВФ № 1	199	206
Боргові зобов'язання на користь МВФ зі сплати внеску за квотою	79 495	81 917
Усього зобов'язань перед МВФ	255 585	275 388

Зобов'язання перед МВФ за розподілом СПЗ – кошти, отримані Національним банком у результаті спеціального розподілу СПЗ.

Боргові зобов'язання на користь МВФ за купівлею СПЗ – кредити, отримані від МВФ на рахунки в Національному банку. У I кварталі 2021 року та 2020 році надходжень від МВФ на користь Національного банку не було (примітка 7.1).

Рахунок МВФ № 1 – гривневий рахунок МВФ у Національному банку, що використовується для відображення операцій з МВФ, пов'язаних із використанням та поверненням кредитів МВФ; рахунок МВФ № 2 – гривневий рахунок МВФ у Національному банку, що використовується для надходжень та адміністративних видатків МВФ у гривні на території України.

Боргові зобов'язання на користь МВФ зі сплати внеску за квотою – зобов'язання зі сплати квоти. У I кварталі 2021 року та 2020 році змін у боргових зобов'язаннях за квотою у зв'язку зі здійсненням адміністративних витрат МВФ у гривні не було.

У I кварталі 2021 року та 2020 році змін у розмірі квоти не було (примітка 7.2).

Упродовж I кварталу 2021 року відбулося погашення зобов'язань перед МВФ на суму 294 мільйони СПЗ (11 713 мільйонів гривень за офіційним курсом на дату здійснення платежу, або 10 839 мільйонів гривень за річним курсом МВФ) [упродовж I кварталу 2020 року відбулося погашення зобов'язань перед МВФ на суму 234 мільйони СПЗ (8 271 мільйон гривень за офіційним курсом на дату здійснення платежу, або 8 648 мільйонів гривень за річним курсом МВФ)] (примітка 7.1).

Усі зобов'язання перед МВФ є довгостроковими, крім залишків на рахунках МВФ № 1 і № 2, зобов'язань перед МВФ за розподілом СПЗ, зобов'язань перед МВФ за кредитом у сумі 774 мільйони СПЗ (28 539 мільйонів гривень за річним курсом МВФ) та нарахованих відсотків за зобов'язаннями перед МВФ [у 2020 році – 649 мільйонів СПЗ (23 932 мільйони гривень за річним курсом МВФ) та нарахованих відсотків за зобов'язаннями перед МВФ].

8. Цінні папери України

Станом на 31 березня 2021 року цінні папери України подані таким чином:

	На 31 березня 2021 року	На 31 грудня 2020 року
	(у мільйонах гривень)	
Цінні папери за справедливою вартістю через прибуток або збиток:		
в іноземній валюті:		
державні деривативи, номіновані в доларах США	1 255	1 273
Усього цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	1 255	1 273
Боргові цінні папери за амортизованою собівартістю:		
у національній валюті:		
облігації внутрішньої державної позики	338 652	334 128
Усього боргових цінних паперів за амортизованою собівартістю	338 652	334 128
Усього цінних паперів України	339 907	335 401

Національний банк відповідно до Закону України "Про Національний банк України" здійснює операції з цінними паперами України лише на вторинному ринку.

Облігації внутрішньої державної позики (далі – ОВДП) емітовані Міністерством фінансів України і мають номінальну вартість 1 000 гривень кожна.

У I кварталі 2021 року та 2020 році Національний банк ОВДП не придбав.

Кожен державний дериватив має умовну суму в розмірі 1 000 доларів США або таку сукупну суму, яка є цілим кратним числом, що дорівнює 1 000 доларів США (далі – умовна сума). Виплати за державними деривативами залежать від досягнення певних показників валового внутрішнього продукту та показника приросту реального валового внутрішнього продукту за 2019–2038 роки.

Відшкодування всіх цінних паперів України очікується пізніше ніж через 12 місяців від звітної дати, за винятком номінальної вартості ОВДП і нарахованих процентів за борговими цінними паперами на загальну суму 28 016 мільйонів гривень, які підлягають сплаті протягом 12 місяців від звітної дати (станом на 31 грудня 2020 року відшкодування всіх цінних паперів України очікувалося пізніше ніж через 12 місяців від звітної дати, за винятком номінальної вартості ОВДП і нарахованих процентів за борговими цінними паперами на загальну суму 21 022 мільйони гривень, які підлягають сплаті протягом 2020 року).

Станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року усі цінні папери України є державними цінними паперами.

Інформацію про номінальну вартість, дохідність до погашення, купон та строки погашення цінних паперів України станом на 31 березня 2021 року надано в таблиці нижче:

	Загальні номінальна вартість та умовна сума в гривневому еквіваленті, у мільйонах гривень	Загальні номінальна вартість та умовна сума в іноземній валюті, у мільйонах	Дохідність до погашення, % річних	Розмір купона, % річних	Періодичність сплати купона	Строки погашення
Цінні папери за справедливою вартістю через прибуток або збиток:						
в іноземній валюті:						
державні деривативи	1 222	44	–	–	–	До 19,2 року
Боргові цінні папери за амортизованою собівартістю:						
у національній валюті:						
облігації внутрішньої державної позики	322 077	–	7,38–12,34	8,12–14,30	1 раз на рік, кожні 6 місяців	Від 0,7 місяця до 26,6 року

Інформацію про номінальну вартість, дохідність до погашення, купон та строки погашення цінних паперів України станом на 31 грудня 2020 року надано в таблиці нижче:

	Загальні номінальна вартість та умовна сума в гривневому еквіваленті, у мільйонах гривень	Загальні номінальна вартість та умовна сума в іноземній валюті, у мільйонах	Дохідність до погашення, % річних	Розмір купона, % річних	Періодичність сплати купона	Строки погашення
Цінні папери за справедливою вартістю через прибуток або збиток:						
в іноземній валюті:						
державні деривативи	1 240	44	–	–	–	До 19,4 року
Боргові цінні папери за амортизованою собівартістю:						
у національній валюті:						
облігації внутрішньої державної позики	324 577	–	7,45–15,43	6,6–14,3	1 раз на рік, кожні 6 місяців	Від 1,3 місяця до 26,9 року

Протягом I кварталу 2021 року та 2020 року всі державні цінні папери перебували на стадії 1. Резерв під очікувані кредитні збитки за державними цінними паперами протягом I кварталу 2021 року та 2020 року не формувався.

9. Кредити банкам та іншим позичальникам

Кредити банкам та іншим позичальникам за цільовим призначенням класифікуються таким чином:

	На 31 березня 2021 року	На 31 грудня 2020 року
	(у мільйонах гривень)	
Кредити, надані банкам для підтримання їх ліквідності:		
для стабілізації роботи банків	40 063	41 434
шляхом проведення тендерів Національним банком:		
короткострокові	2 795	13 916
довгострокові	66 406	48 381
овернайт	100	–
інші	10	10
Кредити, надані в межах кредитних ліній для підтримання малих і середніх підприємств за рахунок коштів, отриманих від Європейського банку реконструкції та розвитку	36	36
Інші	2	2
Резерв під очікувані кредитні збитки за кредитами банкам та іншим позичальникам	(35 329)	(36 849)
Усього кредитів банкам та іншим позичальникам	74 083	66 930

Протягом I кварталу 2021 року Національний банк здійснював підтримку ліквідності банків через постійно діючу лінію рефінансування (кредити овернайт), рефінансування банків строком від 14 до 90 днів та від одного до п'яти років (2020 рік – строком від 14 до 90 днів та від одного до п'яти років) шляхом проведення тендерів. Національний банк має непогашену заборгованість за такими кредитами станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року.

Національний банк надає банкам кредити овернайт та кредити рефінансування під заставу пулу, що може складатися з таких видів активів (майна): державні облигації України, депозитні сертифікати Національного банку, облигації міжнародних фінансових організацій (емісія яких здійснюється відповідно до законодавства України), облигації підприємств, розміщення яких здійснено під гарантію Кабінету Міністрів України, облигації внутрішніх місцевих позик, іноземна валюта (долари США, євро, англійські фунти стерлінгів, швейцарські франки, японські єни).

Як забезпечення виконання зобов'язань за стабілізаційними кредитами, що були надані банкам для підтримання їх ліквідності до 2017 року та залишалися непогашеними станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року, приймалися цінні папери (державні облигації України, облигації підприємств, у тому числі ті, розміщення яких здійснено під гарантію Кабінету Міністрів України), іноземна валюта, акції власників істотної участі банку, нерухоме майно та майнові права за кредитними договорами. З 2017 року надання стабілізаційних кредитів Національним банком не здійснюється. Замість стабілізаційних кредитів Національний банк може надавати банкам кредити для екстреної підтримки ліквідності, але такі кредити банкам ще не надавалися.

Станом на 31 березня 2021 року валова балансова вартість кредитів, наданих банкам для стабілізації роботи банків, становила 40 063 мільйони гривень, резерв під очікувані кредитні збитки за кредитами, наданими банкам для стабілізації роботи банків, – 34 965 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2020 року валова балансова вартість кредитів, наданих банкам для стабілізації роботи банків, становила 41 434 мільйон гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 36 470 мільйонів гривень).

Станом на 31 березня 2021 року валова балансова вартість кредитів, наданих банкам шляхом проведення тендерів Національним банком, становила 69 301 мільйон гривень, резерв під очікувані кредитні збитки за кредитами, наданими банкам шляхом проведення тендерів Національним банком, – 316 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2020 року валова балансова вартість кредитів, наданих банкам шляхом проведення тендерів Національним банком, становила 62 297 мільйонів гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 331 мільйон гривень).

Станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року валова балансова вартість інших кредитів становила 10 мільйонів гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 10 мільйонів гривень.

Станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року валова балансова вартість кредитів, наданих в межах кредитних ліній для підтримання малих і середніх підприємств за рахунок коштів, отриманих від Європейського банку реконструкції та розвитку, та інших кредитів становила 38 мільйонів гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 38 мільйонів гривень.

Розрахункова справедлива вартість кредитів банкам та іншим позичальникам зазначена в примітці 18.

Зобов'язання з надання кредитів

Станом на 31 березня 2021 року Національний банк мав зобов'язання з кредитування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у межах відкритої відкличної відновлюваної

кредитної лінії на загальну суму 2 000 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2020 року – 2 000 мільйонів гривень).

10. Кошти банків

	На 31 березня 2021 року	На 31 грудня 2020 року
		(у мільйонах гривень)
Кореспондентські рахунки:		
у національній валюті	54 838	37 501
Кошти банків на рахунках із спеціальним режимом використання:		
у національній валюті	1 194	1 370
в іноземній валюті	217	165
Кошти, розміщені як грошове покриття для забезпечення погашення заборгованості банку перед Національним банком:		
у національній валюті	8 522	–
в іноземній валюті	409	10 981
Усього коштів банків	65 180	50 017

Станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року відсотки за залишками коштів на кореспондентських рахунках не нараховуються.

банків та в інших випадках, передбачених законодавством України та нормативно-правовими актами Національного банку.

Кошти банків із спеціальним режимом використання станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року включають кошти для проведення розрахунків ліквідаційними комісіями в разі припинення діяльності

Станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року усі кошти банків мають строк погашення до 12 місяців.

11. Кошти державних та інших установ

	На 31 березня 2021 року	На 31 грудня 2020 року
		(у мільйонах гривень)
Кошти бюджетів та бюджетних установ:		
у національній валюті	30 144	12 013
в іноземній валюті	20 765	57 080
Фонд гарантування вкладів фізичних осіб:		
у національній валюті	231	1 414
Інші:		
у національній валюті	127	110
в іноземній валюті	33	47
Усього коштів державних та інших установ	51 300	70 664

Національний банк обслуговує кошти Державного бюджету і місцевих бюджетів, які консолідовані на єдиному казначейському рахунку.

гарантування вкладів фізичних осіб станом на 31 березня 2021 року встановлено процентну ставку 5,19% (станом на 31 грудня 2020 року – 5,68%).

Відповідно до Закону України “Про Національний банк України” за залишками коштів бюджетних установ проценти не сплачуються, за коштами Фонду

Станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року усі кошти державних та інших установ мають строк погашення до 12 місяців.

12. Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком

Депозитний сертифікат Національного банку – один із монетарних інструментів, що є борговим зобов'язанням Національного банку в бездокументарній формі, який засвідчує розміщення в Національному банку коштів банків та їхнє право на отримання внесеної суми і

процентів після закінчення встановленого строку. Дохідність депозитних сертифікатів установлюється відповідно до Основ процентної політики Національного банку з урахуванням її поточних цілей.

	На 31 березня 2021 року	На 31 грудня 2020 року (у мільйонах гривень)
Депозитні сертифікати за амортизованою собівартістю:		
депозитні сертифікати овернайт	28 829	52 494
депозитні сертифікати строком до 100 днів	114 539	110 991
Усього депозитних сертифікатів за амортизованою собівартістю	143 368	163 485

Станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року в обігу перебували депозитні сертифікати номінальною вартістю 1 мільйон гривень кожен.

дохідність – 7,22% річних, початковий строк розміщення – від 1 до 14 днів).

Середньозважена дохідність за розміщеними протягом I кварталу 2021 року депозитними сертифікатами становила 5,61% річних, початковий строк розміщення коштів – від 1 до 9 днів (у 2020 році – середньозважена

Станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року усі депозитні сертифікати, емітовані Національним банком, мають строк погашення до 12 місяців.

У балансовій вартості депозитних сертифікатів протягом I кварталу 2021 та аналогічного періоду 2020 року відбулися такі зміни:

	2021 рік	2020 рік (у мільйонах гривень)
Депозитні сертифікати (балансова вартість) на 01 січня	163 485	151 932
Розміщення депозитних сертифікатів	143 241	115 247
Погашення депозитних сертифікатів	(163 441)	(151 686)
Інші зміни (нарахування та виплата процентів)	83	(129)
Депозитні сертифікати (балансова вартість) на 31 березня	143 368	115 364

Інформацію про номінальну вартість, середньозважену дохідність, розмір процентної ставки та строки розміщення станом на 31 березня 2021 року наведено в таблиці нижче:

	Загальна номінальна вартість депозитних сертифікатів, у мільйонах гривень	Середньозваже на дохідність, % річних	Розмір процентної ставки, % річних	Строк розміщення, календарних днів	Періодичність сплати процентів
Депозитні сертифікати за амортизованою собівартістю:					
Депозитні сертифікати овернайт	28 824	5,50	5,50	1	1 раз під час погашення
Депозитні сертифікати строком до 100 днів	114 417	6,50	6,50	7	1 раз під час погашення

Інформацію про номінальну вартість, середньозважену дохідність, розмір процентної ставки та строки розміщення станом на 31 грудня 2020 року наведено в таблиці нижче:

	Загальна номінальна вартість депозитних сертифікатів, у мільйонах гривень	Середньозваже на дохідність, % річних	Розмір процентної ставки, % річних	Строк розміщення, календарних днів	Періодичність сплати процентів
Депозитні сертифікати за амортизованою собівартістю:					
Депозитні сертифікати овернайт	52 487	5,00	5,00	4	1 раз під час погашення
Депозитні сертифікати строком до 100 днів	110 954	6,00	6,00	7	1 раз під час погашення

13. Грошові кошти та їх еквіваленти

	Примітки	На 31 березня 2021 року	На 31 березня 2020 року
(у мільйонах гривень)			
Готівкова іноземна валюта	5	21 441	8 737
Кошти на вимогу (крім коштів, використання яких є обмеженим)	5	32 185	42 569
Розміщені короткострокові депозити з терміном погашення до трьох місяців (крім депозитів у золоті, банківських металах та коштів, використання яких є обмеженим)	5	27 381	37 508
Авуари в СПЗ	7.1	163	210
Усього грошових коштів та їх еквівалентів		81 170	89 024

Зміни в зобов'язаннях, зумовлені фінансовою діяльністю, за I квартал 2021 року:

	Примітка	На 01 січня 2021 року	Випуск/ залучення/ (погашення) зобов'язань	Проценти сплачені	Зміна валютних курсів	Процентні витрати нараховані	Інші	На 31 березня 2021 року
(у мільйонах гривень)								
Банкноти та монети в обігу		558 694	(4 672)	–	–	–	–	554 022
Зобов'язання перед МВФ	7.3	275 388	(11 713)	(1 226)	(8 098)	1 187	47	255 585
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком	12	163 485	(20 194)	(1 925)	–	2 008	(6)	143 368

Національний банк класифікує сплачені проценти як грошові кошти від операційної діяльності в Проміжному скороченому консолідованому звіті про рух грошових коштів.

Зміни в зобов'язаннях, зумовлені фінансовою діяльністю, за I квартал 2020 року:

	Примітка	На 01 січня 2020 року	Випуск/ залучення/ (погашення) зобов'язань	Проценти сплачені	Зміна валютних курсів	Процентні витрати нараховані	Інші	На 31 березня 2020 року
(у мільйонах гривень)								
Банкноти та монети в обігу		425 256	(818)	–	–	–	–	424 438
Зобов'язання перед МВФ	7.3	236 945	(8 271)	(1 381)	39 343	1 284	35	267 955
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком	12	151 932	(36 574)	(4 860)	–	4 731	135	115 364

Розділ II.III. Фінансові результати за фінансовими інструментами

14. Процентні доходи та витрати

	За період, що закінчився 31 березня	
	2021 року	2020 року
(у мільйонах гривень)		
Процентні доходи		
Доходи за цінними паперами України за амортизованою собівартістю	10 354	5 502
Доходи за кредитами банкам та іншим позичальникам	1 216	596
Доходи за коштами та депозитами в іноземній валюті	22	221
Доходи за авуарами в СПЗ	–	1
Доходи за внутрішнім державним боргом	34	37
Інші	4	3
Усього процентних доходів за ефективною ставкою	11 630	6 360
Процентні витрати		
Витрати за депозитними сертифікатами, що емітовані Національним банком	(2 006)	(4 723)
Витрати за операціями з МВФ	(1 187)	(1 319)
Витрати за коштами Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	(19)	(49)
Витрати за отриманими кредитами	(22)	(30)
Усього процентних витрат за ефективною ставкою	(3 234)	(6 121)
Процентні витрати за коштами на вимогу та строковими депозитами з від'ємною ставкою	(15)	(26)
Чистий процентний дохід	8 381	213

До інших процентних доходів віднесено процентні доходи за кредитами, наданими працівникам.

включено доходи за інфляційними ОВДП у розмірі 5 549 мільйонів гривень (за аналогічний період 2020 року – 412 мільйонів гривень).

У I кварталі 2021 року до складу доходів за цінними паперами України за амортизованою собівартістю

15. Результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті

	За період, що закінчився 31 березня	
	2021 року	2020 року
	(у мільйонах гривень)	
Нереалізовані (витрати)/доходи від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	(13 115)	69 233
Реалізований результат від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	–	11 495
Усього результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	(13 115)	80 728

16. Результати від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток

	За період, що закінчився 31 березня	
	2021 року	2020 року
	(у мільйонах гривень)	
Цінні папери нерезидентів за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки в прибутках або збитках		
Процентні доходи	2 021	2 249
Нереалізовані доходи, що спрямовуються до резерву переоцінки фінансових інструментів до їх справедливої вартості	271	10 147
Нереалізовані витрати, що компенсуються резервом переоцінки фінансових інструментів до їх справедливої вартості	(2 437)	(447)
Нереалізовані витрати, що не компенсуються резервом переоцінки фінансових інструментів до їх справедливої вартості	(2 346)	(998)
Всього нереалізованих результатів від цінних паперів нерезидентів за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки в прибутках або збитках	(4 512)	8 702
Реалізований результат за цінними паперами нерезидентів за справедливою вартістю через прибуток або збиток (нереалізовані результати поточного періоду, що стали реалізованими)	(74)	1 225
Усього результатів від цінних паперів нерезидентів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	(2 565)	12 176
Похідні фінансові інструменти		
Нереалізовані доходи, що спрямовуються до резерву переоцінки фінансових інструментів до їх справедливої вартості	27	59
Нереалізовані витрати, що компенсуються резервом переоцінки фінансових інструментів до їх справедливої вартості	(41)	(283)
Нереалізовані витрати, що не компенсуються резервом переоцінки фінансових інструментів до їх справедливої вартості	(1 181)	(6)
Усього нереалізованих результатів від похідних фінансових інструментів	(1 195)	(230)
Реалізований результат від похідних фінансових інструментів (нереалізовані результати поточного періоду, що стали реалізованими)	37	17
Усього результатів від похідних фінансових інструментів	(1 158)	(213)
Майнові права за кредитними договорами, права вимоги за якими перейшли до Національного банку		
Реалізований результат (нереалізовані результати поточного періоду, що стали реалізованими)	–	(2)
Усього результатів за майновими правами за кредитними договорами, права вимоги за якими перейшли до Національного банку	–	(2)
Усього результатів від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки в прибутку або збитку	(3 723)	11 961

У I кварталі 2021 року отримані проценти за цінними паперами нерезидентів, включені в чисте зменшення цінних паперів нерезидентів проміжного скороченого консолідованого звіту про рух грошових коштів, становили 1 672 мільйони гривень (у I кварталі 2020 року – 2 337 мільйонів гривень).

17. Прибутки/(збитки) від відновлення/(зменшення) корисності фінансових та нефінансових активів

Прибутки від відновлення/(зменшення) корисності фінансових активів:

	На 31 березня	
	2021 року	2020 року
	(у мільйонах гривень)	
Прибутки від відновлення корисності за розміщеними депозитами в іноземній валюті за амортизованою собівартістю	–	9
Прибутки від відновлення корисності за облігаціями інших державних установ за амортизованою собівартістю	14	13
Прибутки від відновлення корисності за кредитами банкам та іншим позичальникам	82	270
Збитки від зменшення корисності за кредитами працівникам	–	(1)
Прибутки від відновлення корисності за процентними фінансовими активами	96	291

Розділ II.IV. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань

18. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань

Національний банк визначає розрахункову справедливую вартість фінансових активів і зобов'язань, використовуючи ринкову інформацію (за її наявності) і відповідні методики оцінки. Проте для тлумачення ринкової інформації з метою визначення розрахункової справедливої вартості неодмінно потрібне професійне судження. Розрахункова справедлива вартість не завжди відповідає реальним сумам, за які Національний банк міг би реалізувати фінансові активи та зобов'язання з урахуванням поточних обставин, оскільки активність фінансового ринку України залишається низькою.

Фінансові активи та зобов'язання за справедливою вартістю

До фінансових інструментів за справедливою вартістю належать цінні папери нерезидентів, похідні фінансові інструменти.

Справедлива вартість цих цінних паперів визначається на підставі котирувань на активному ринку (вхідні дані 1 рівня), інших котирувань з торгово-інформаційних систем (вхідні дані 2 рівня) або, якщо немає інформації про котирування на активному ринку, на підставі дохідного підходу та вхідних даних 3 рівня (дохідність цінних паперів під час їх первинного розміщення емітентом та припущення щодо незмінності цієї дохідності до дати погашення відповідних цінних паперів, урахуовуючи короткі строки до погашення).

Справедлива вартість похідних фінансових інструментів (ф'ючерсів, державних деривативів) визначається на підставі котирувань на активному ринку (вхідні дані 1 рівня).

Фінансові активи та зобов'язання за амортизованою собівартістю.

Національний банк визначив, що справедлива вартість певних фінансових активів і зобов'язань за амортизованою собівартістю, суттєво не відрізняється від їх балансової вартості для цілей розкриття справедливої вартості. До цих фінансових активів і зобов'язань належать кошти та депозити в іноземній валюті, авуари в СПЗ та внески в рахунок квоти МВФ, інші фінансові активи, банкноти та монети в обігу, кошти банків, кошти державних та інших установ, депозитні сертифікати Національного банку та зобов'язання перед МВФ, інші фінансові зобов'язання.

До фінансових інструментів за амортизованою собівартістю і справедливою вартістю яких може суттєво відрізнятися від їх балансової вартості, належать цінні папери України, внутрішній державний борг у національній валюті, кредити банкам та іншим

позичальникам. Усі ці фінансові інструменти не мають активного ринку.

Справедливу вартість тих фінансових активів і зобов'язань, для яких немає активного ринку, Національний банк розраховує для розкриття в консолідованій фінансовій звітності за методом дисконтування грошових потоків (дохідний підхід). Зазначена модель урахує майбутні процентні платежі та погашення основної суми заборгованості, строки погашення та ставку дисконтування.

Справедливу вартість цінних паперів України Національний банк визначає на підставі дохідного підходу та такої інформації:

для довгострокових інфляційних державних облігацій – вхідних даних 2 рівня (спот-ставок, розрахованих на основі кривої безкупонної дохідності, побудованої за даними фактично укладених та виконаних договорів з ОВДП із застосуванням параметричної моделі Свенссона, та фактичних значень індексу споживчих цін за місячний період до попереднього місяця з березня 2020 року до лютого 2021 року) та 3 рівня (консенсусний прогноз значень індексу споживчих цін на наступні п'ять років з щомісячного видання FOCUSECONOMICS за березень 2021 року та цільові значення індексу споживчих цін, визначені Національним банком на період з 6 до 30 року);

для інших державних облігацій України – вхідних даних 2 рівня (спот-ставок, розрахованих на основі кривої безкупонної дохідності, побудованої за даними фактично укладених та виконаних договорів з ОВДП із застосуванням параметричної моделі Свенссона).

Як ставка дисконтування для визначення справедливої вартості внутрішнього державного боргу в національній валюті використовується середньозважена ставка Національного банку за всіма інструментами рефінансування (вхідні дані 3 рівня).

Станом на 31 березня 2021 року як ставка дисконтування для визначення справедливої вартості кредитів, наданих банкам та іншим позичальникам, була використана ринкова ставка (облікова ставка Національного банку плюс 1% для кредитів овернайт; облікова ставка Національного банку – для інших кредитів рефінансування) на дату розрахунку (вхідні дані 3 рівня)

Станом на 31 грудня 2020 року як ставка дисконтування для визначення справедливої вартості кредитів, наданих банкам та іншим позичальникам, була використана ринкова ставка (облікова ставка Національного банку).

Використані ставки дисконтування були такими:

	31 березня 2021 року	31 грудня 2020 року
	Ставка дисконтування, у % річних	Ставка дисконтування, у % річних
Цінні папери України в національній валюті:		
облігації внутрішньої державної позики	7,38–12,34	7,45–11,59
Внутрішній державний борг у національній валюті (1994–1996 роки)	6,74	6,08
Кредити банкам та іншим позичальникам у національній валюті	6,50–7,50	6,00
Вимоги за облігаціями інших державних установ	–	10,32

У наведеній нижче таблиці подано балансову вартість та оцінку справедливої вартості фінансових активів, які не відображаються в проміжному скороченому консолідованому звіті про фінансовий стан Національного банку за їх справедливою вартістю:

	31 березня 2021 року		31 грудня 2020 року	
	Балансова вартість	Справедлива вартість	Балансова вартість	Справедлива вартість
(у мільйонах гривень)				
Цінні папери України в національній валюті:				
облігації внутрішньої державної позики	338 652	309 858	334 128	315 282
Внутрішній державний борг	1 611	1 780	1 635	1 876
Кредити банкам та іншим позичальникам	74 083	74 546	66 930	67 229
Вимоги за облігаціями інших державних установ	–	–	907	920

Оскільки розрахунки оціночної справедливої вартості ґрунтуються на певних припущеннях, то слід ураховувати те, що надана інформація може не повністю відображати вартість, яка може бути реалізована.

Справедлива вартість фінансових інструментів за рівнями її оцінки розподілялася таким чином:

	31 березня 2021 року			31 грудня 2020 року		
	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3
(у мільйонах гривень)						
Активи, які оцінені за справедливою вартістю:						
Кошти та депозити в іноземній валюті (ф'ючерси)	3	–	–	8	–	–
Цінні папери нерезидентів, які обліковуються за справедливою вартістю	525 635	99 738	16 802	521 245	125 534	24 999
Цінні папери України за справедливою вартістю:						
в іноземній валюті:						
державні деривативи, номіновані в доларах США	1 255	–	–	1 273	–	–
Активи, справедлива вартість яких розкривається:						
Цінні папери України в національній валюті:						
облігації внутрішньої державної позики	–	177 393	132 465	–	184 466	130 816
Внутрішній державний борг	–	–	1 780	–	–	1 876
Кредити банкам та іншим позичальникам	–	–	74 546	–	–	67 229
Вимоги за облігаціями інших державних установ	–	–	–	–	–	920

Протягом I кварталу 2021 року не було суттєвих переведень фінансових інструментів між 1 і 2 рівнями оцінки справедливої вартості. Протягом I кварталу 2021 року не було переведень фінансових інструментів до 3 рівня оцінки справедливої вартості або з нього.

Довгострокові інфляційні ОВДП, справедлива вартість яких розкривається, включені до 3 рівня оцінки справедливої вартості.

Зміну справедливої вартості цінних паперів нерезидентів, що оцінюються на дату звітності за справедливою вартістю та включені до 3 рівня оцінки справедливої вартості, подано таким чином:

Справедлива вартість цінних паперів нерезидентів, які оцінені за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках та віднесені до 3 рівня оцінки	
(у мільйонах гривень)	
Цінні папери нерезидентів станом на 31 грудня 2019 року	33 400
Доходи	3 773
Придбані цінні папери нерезидентів	2 442
Погашені цінні папери нерезидентів	(10 812)
Цінні папери нерезидентів станом на 31 березня 2020 року	28 803
Цінні папери нерезидентів станом на 31 грудня 2020 року	24 999
Доходи	1 376
Придбані цінні папери нерезидентів	(8 533)
Погашені цінні папери нерезидентів	(1 040)
Цінні папери нерезидентів станом на 31 березня 2021 року	16 802

Доходи від зміни справедливої вартості цінних паперів нерезидентів, що оцінюються на дату звітності за справедливою вартістю та віднесені до 3 рівня оцінки справедливої вартості, включено до результатів від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті та до результатів від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток проміжного скороченого консолідованого звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (примітки 15 та 16 відповідно).

Середньозважена модифікована дюрація за фінансовими активами за справедливою вартістю, що належать до 3 рівня ієрархії справедливої вартості (крім

інструментів капіталу за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках), становить 0,47 станом на 31 березня 2021 року (0,48 – станом на 31 грудня 2020 року). Збільшення ставок дохідності, використаних для визначення справедливої вартості таких фінансових активів станом на 31 березня 2021 року (вхідні дані 3 рівня), на 1 базисний пункт призведе до зменшення справедливої вартості відповідних активів на 78 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2020 року – 120 мільйонів гривень), а зменшення цих ставок дохідності на 1 базисний пункт – до збільшення справедливої вартості активів на 78 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2020 року – 120 мільйонів гривень).

Розділ III. Управління капіталом

19. Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України

Згідно з нормами Податкового кодексу України Національний банк здійснює розрахунки з Державним бюджетом відповідно до статті 5¹ Закону України “Про Національний банк України”.

Національний банк перераховує частину прибутку до розподілу до Державного бюджету відповідно до Закону України “Про Національний банк України”. Прибуток до розподілу визначається шляхом зменшення прибутку на суму нереалізованих доходів звітного періоду, що спрямовуються до резервів переоцінки. Нереалізовані доходи, що стають реалізованими у наступних періодах, включаються до прибутку до розподілу у відповідних звітних періодах. Національний банк компенсує суму перевищення нереалізованих витрат над сумою резерву переоцінки коштами прибутку поточного року, а в разі їх недостатності – коштами загальних резервів.

Частина прибутку до розподілу, що залишається після формування загальних резервів та підлягає сплаті до Державного бюджету, перераховується після підтвердження зовнішнім аудитом та затвердження Радою Національного банку річної фінансової звітності.

Загальні резерви, сформовані за звітний рік, повинні дорівнювати 10% від середньорічного обсягу грошово-кредитних зобов'язань Національного банку.

Відповідно до Закону України “Про Національний банк України” Національний банк не має права перераховувати до Державного бюджету суму частини прибутку до розподілу більшу, ніж визначена в річній фінансовій звітності, що підтверджена зовнішнім аудитом та затверджена Радою Національного банку.

Відповідно загальна сума коштів, яку Національний банк перерахує у 2021 році до Державного бюджету, становить 24 434 мільйони гривень (у 2020 році Національним банком перераховано до Державного бюджету 42 722 мільйони гривень).

Прогнозні очікування Національного банку щодо суми прибутку до розподілу за 2021 рік становлять 27,3 мільярда гривень, а щодо суми частини прибутку до розподілу за 2021 рік, яка підлягатиме перерахуванню до Державного бюджету у 2022 році, – 13,6 мільярда гривень. Остаточний обсяг частини прибутку до розподілу Національного банку, що підлягатиме перерахуванню Національним банком до Державного бюджету у 2022 році, залежатиме від фактичних макроекономічних показників у 2021 році та визначатиметься після підтвердження зовнішнім аудитом і затвердження Радою Національного банку річної фінансової звітності Національного банку за відповідні роки.

Розділ IV. Витрати, пов'язані із забезпеченням діяльності Національного банку

20. Витрати на утримання персоналу

	За період, що закінчився 31 березня	
	2021 року	2020 року
	(у мільйонах гривень)	
Заробітна плата персоналу	460	387
Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та внески до недержавних пенсійних фондів	105	88
Матеріальна допомога та інші соціальні виплати	3	1
Інші	5	1
Усього витрат на утримання персоналу	573	477

До інших витрат на утримання персоналу віднесено витрати на підготовку кадрів і підвищення кваліфікації, витрати на добровільне медичне страхування працівників тощо.

21. Адміністративно-господарські та інші витрати

	За період, що закінчився 31 березня	
	2021 року	2020 року
	(у мільйонах гривень)	
Амортизаційні відрахування	55	47
Експлуатаційні та господарські витрати	35	33
Відшкодування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за утримання та продаж застави	34	–
Витрати на утримання необоротних матеріальних та нематеріальних активів	29	25
Консультаційні та юридичні послуги	1	1
Податки, збори та обов'язкові платежі	6	5
Витрати на службові відрядження	2	4
Витрати на послуги та обслуговування телекомунікацій	2	2
Перевищення балансової вартості над вартістю реалізації цінностей та дорогоцінних металів	15	–
Вартість реалізованих послуг комплексу очисних споруд	4	4
Витрати за операціями із заставним майном	–	1
Виплати членам Ради Національного банку	4	4
Повернення раніше сплачених штрафів комерційним банкам	4	–
Витрати Банкнотно-монетного двору, що не включаються до собівартості продукції	82	72
Інші	10	11
Усього адміністративно-господарських та інших витрат	283	209

Сума амортизації за I квартал 2021 року не включає амортизацію в сумі 44 мільйони гривень (у I кварталі 2020 року – 42 мільйони гривень), що нарахована на основні засоби, які використовуються для виготовлення банкнотного паперу, банкнот, монет та іншої продукції. Ця частина амортизації включається до витрат, пов'язаних із виготовленням банкнот, монет та іншої продукції.

До інших витрат віднесено внески до профспілки Національного банку, витрати на підтримання програмного забезпечення, матеріальну допомогу та інші соціальні виплати пенсіонерам Національного банку тощо.

Розділ V. Інші примітки

22. Операції зі зв'язаними сторонами

Умови операцій зі зв'язаними сторонами

Для складання цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності сторони вважаються зв'язаними, якщо вони перебувають під спільним контролем або якщо одна з них має змогу контролювати іншу чи може мати суттєвий вплив на іншу сторону під час прийняття фінансових та управлінських рішень, як зазначено в

МСБО 24 "Розкриття інформації про зв'язані сторони". Під час розгляду всіх відносин, що можуть виникати між зв'язаними сторонами, увага приділяється суті цих відносин, а не лише їх юридичній формі. До зв'язаних сторін Національного банку належать Уряд, організації, які перебувають під контролем держави, провідний управлінський персонал тощо.

Національний банк під час своєї діяльності здійснює операції зі зв'язаними сторонами. Нижче зазначено залишки за цими операціями станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року:

	Примітки	На 31 березня 2021 року			На 31 грудня 2020 року		
		Уряд та організації під контролем держави	Асоційовані компанії	Інші зв'язані сторони	Уряд та організації під контролем держави	Асоційовані компанії	Інші зв'язані сторони
(у мільйонах гривень)							
Цінні папери України	8	339 907	–	–	335 401	–	–
Кредити банкам та іншим позичальникам		28 016	–	–	25 752	–	–
Резерв під кредити банкам та іншим позичальникам		(4 086)	–	–	(4 098)	–	–
Внутрішній державний борг		1 611	–	–	1 635	–	–
Інші активи		6 377	34	–	949	32	–
Кошти банків		28 632	–	–	18 451	–	–
Кошти державних та інших установ	11	50 962	–	4	69 144	–	6
Кошти Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	11	231	–	–	1 414	–	–
Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України		24 434	–	–	24 434	–	–
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком		46 244	–	–	46 512	–	–
Інші зобов'язання		713	–	–	23	–	–

До інших зв'язаних сторін включено залишки на рахунку КНПФ.

Умови зазначених вище операцій були такими:

за довгостроковими кредитами державним банкам (які включено до кредитів банкам та іншим позичальникам у наведеній вище таблиці) станом на 31 березня 2021 року встановлена процентна ставка 6,50% (станом на 31 грудня 2020 року – 6,00%);

за коштами державних та інших установ станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року відсотки не нараховувалися;

за коштами Фонду гарантування вкладів фізичних осіб станом на 31 березня 2021 року встановлена процентна ставка 5,19% (станом на 31 грудня 2020 року – 5,68%);

за залишками коштів обов'язкових резервів, що перераховані державними банками на кореспондентський рахунок у Національному банку (які включено до коштів банків у наведеній вище таблиці), станом на 31 березня 2021 року та 31 грудня 2020 року відсотки не нараховувалися (примітка 10).

Умови операцій із внутрішнім державним боргом та цінними паперами України розкрито у відповідних примітках.

У наведеній нижче таблиці зазначено статті доходів і витрат за операціями зі зв'язаними сторонами:

	За період, що закінчився 31 березня 2021 року			За період, що закінчився 31 березня 2020 року		
	Уряд та організації під контролем держави	Асоційовані компанії	Інші зв'язані сторони	Уряд та організації під контролем держави	Асоційовані компанії	Інші зв'язані сторони
	(у мільйонах гривень)					
Процентні доходи	10 749	–	–	5 820	–	–
Процентні витрати	(579)	–	–	(1 863)	–	–
Комісійні доходи	46	–	–	30	–	–
Інші доходи	(497)	2	–	45	2	–
Витрати на утримання персоналу	–	–	(11)	–	–	(11)
Інші витрати	(58)	–	(11)	(226)	–	(9)
Прибутки від відновлення корисності	12	–	–	229	–	–

Відповідно до Закону України “Про Національний банк України” послуги для Державного казначейства України надаються Національним банком безоплатно.

У I кварталі 2021 року короткострокові виплати (заробітна плата) провідному управлінському персоналу становили 10,66 мільйона гривень, у тому числі винагорода членам Ради Національного банку – 3,82 мільйона гривень

[у I кварталі 2020 року короткострокові виплати (заробітна плата) провідному управлінському персоналу становили 10,58 мільйона гривень, у тому числі винагорода членам Ради Національного банку – 3,68 мільйона гривень]. Заборгованості за виданими провідному управлінському персоналу кредитами станом на 31 березня 2021 року та станом на 31 березня 2020 року немає.

23. Події після звітної дати

У квітні 2021 року Національний банк перерахував до Державного бюджету частину прибутку до розподілу у сумі 24 434 мільйони гривень.

24. Уведення нових та змінених стандартів і тлумачень фінансової звітності

Змінені МСФЗ та тлумачення, які набрали чинності та були прийняті до застосування 1 січня 2021 року

Поправки до МСФЗ 9, МСБО 39, МСФЗ 7 “Реформа базової процентної ставки”, МСФЗ 4 та МСФЗ 16 (фаза II).

Зазначені змінені МСФЗ та тлумачення не мали впливу на показники діяльності та фінансовий стан Національного банку.

Нові й переглянуті стандарти, які опубліковані, але ще не набрали чинності

Поправки до МСФЗ 10 “Консолідована фінансова звітність” і МСБО 28 “Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства” – Продаж або розподіл активів між інвестором та його асоційованим чи спільним підприємством. Набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після дати, яка має бути визначена. Дозволяється дострокове їх застосування.

Поправки до МСБО 1 “Подання фінансової звітності” – Класифікація зобов’язань поточних або непоточних покликаних забезпечити більш загальний підхід до класифікації зобов’язань за МСБО 1 на основі договірних умов, чинних на звітну дату. Набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2023 року.

Зміни до МСБО 8 “Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки” покликани пояснити відмінності зміни в бухгалтерських оцінках від зміни в обліковій політиці. Набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2023 року.

Поправки до МСБО 37 “Забезпечення, умовні зобов’язання та умовні активи” – Обтяжливі контракти – витрати на виконання договору. Набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2022 року.

Поправки до МСФЗ 3 “Об’єднання бізнесу”, пов’язані зі змінами в Концептуальній основі. Набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2022 року.

МСФЗ 17 “Договори страхування” – новий стандарт фінансової звітності для договорів страхування, в якому розглянуто питання визнання та оцінки, подання та розкриття інформації. Набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2023 року, проте дозволяється дострокове застосування.

Щорічні вдосконалення МСФЗ за період 2017–2020 років (зміни до МСФЗ 1, МСФЗ 9, МСФЗ 16, МСБО 41).

Національний банк не застосував зазначені нові й переглянуті стандарти достроково. Керівництво Національного банку очікує, що застосування цих стандартів та поправок не матиме суттєвого впливу на показники діяльності та фінансовий стан Національного банку.

28 травня 2021 року
м. Київ, Україна